

Lavantinske škofije

uradni list.

Vsebina: 46. Imenovanje lavantinskega škofa apostolskim upraviteljem za dele krške škofije v državi SHS in za Prekmurje. — 47. Reverendo clero partium dioecesium Gurcensis et Sabariensis, sitarum in territorio Regni Serviorum, Croatarum et Slovenorum. — 48. Pozdravni list vernikom v Slovenskoj Krajini. — 49. Pozdravni list vernikom v Mežiški dolini. — 50. V zadevi slavja državnih praznikov.

46.

Imenovanje lavantinskega škofa apostolskim upraviteljem za dele krške škofije v državi SHS in za Prekmurje.

Nonciature Apostolique
Belgrade.
N. 1882.

Ob immane bellum, quo fere totus orbis terrarum ante paucos annos concussus fuit, factum est ut pluribus locis territorium dioecesium, quod antea unius reipublicae finibus continebatur, inter plures easdemque non semper amicas republicas discerneretur.

Inde saepe pro recta ecclesiarum administratione haud parva sunt incommoda consecuta, cum inter Episcopos et fideles, diversis civilibus magistratibus subiectos, communicatio evaserit rarior et difficilior, interdum et iustis vel iniustis suspicionibus exposita.

Qua de causa S. Apostolica Sedes, cui sollicitudo incumbit omnium ecclesiarum, varia, pro locorum diversitate, remedia attulit, ut animarum saluti prospiceretur: nec fieri potuit quin etiam pro ea parte dioecesis Gurcensis, quae vocatur Mežiška Dolina, 13 Parochias continente, et pro ea parte dioecesis Sabariensis, quae in territorio sita est Regni Serviorum, Croatarum et Slovenorum, quo possibile est modo provideret.

Rerum igitur conditione sedulo perpensa, in id consilii venit ut praedictas partes dioecesium Gurcen-

sis et Sabariensis viciniori Episcopo Lavantino administrandas traderet, nobisque commisit ut decretum nominationis ederemus.

Nos itaque praesentibus litteris, Sanctae Apostolicae Sedis auctoritate et mandato, Illmum. et Revmum. D. D. Andream Karlin, Episcopum Lavantinum, pro praedictis partibus dioecesium Gurcensis et Sabariensis Administratorem Apostolicum ad nutum S. Sedis nominamus et constituimus, cum omnibus iuribus, privilegiis et facultatibus, quae vi canonum huic muneri adnexa sunt, contrariis non obstantibus quibuslibet.

Ut vero sufficiens adsit temporis intervallum, quo Parochiarum et Institutorum ecclesiasticorum traditio apte fiat, atque inter Episcopos Lavantinum, Gurcensem et Sabariensem omnia optime componantur, possessio et exercitium Administrationis Apostolicae die 1. Decembris huius anni, non antea, capienda erit, solumque ab ea die decretum hoc vim executivam habebit.

Datum Belgradi, die 1. Novembris 1923.

† **Hermenegildus Pellegrinetti,**
Archiepus. tit. Adanen.
Nuntius Apost.

47.

Reverendo clero partium dioecesium Gurcensis et Sabariensis sitarum in territorio Regni Serviorum, Croatarum et Slovenorum.

Venerabiles fratres et filii in Christo dilecti!

Per decretum Nuntiaturae Apostolicae, Sanctae Sedis auctoritate et mandato datum Belgradi die 1. Novembris 1923 N. 1882, infra scriptus nominatus et con-

stitus sum Administrator Apostolicus ad nutum S. Sedis pro parte dioecesis Gurcensis, quae vocatur Mežiška Dolina, 13 Parochias continente, et pro parte dioecesis Sabariensis, quae in territorio sita est Regni Ser-

viorum, Croatarum et Slovenorum, cum omnibus iuribus, privilegiis et facultatibus, quae vi canonum huic muneri adnexa sunt.

Possessio et exercitium Administrationis huius Apostolicae die 1. Decembris anni currentis effectum suum sortietur, suspensa iurisdictione Episcopi proprii eiusque Vicarii Generalis.

Qua Administrator Apostolicus in praedictis partibus dioecesium Gurcensis et Sabariensis Vos, venerabiles sacerdotes, omnes universim et singulos singillatim ex intimis praecordiis saluto et paterna caritate amplector.

Insimul, quae urgentiora esse videntur, hisce litteris Vobiscum communico. Reliqua suo tempore disponentur.

Inprimis notum sit omnibus sacerdotibus, quolibet manere in suo officio, beneficio et dignitate, prout nunc est, donec aliter decisum fuerit.

Omnia negotia ecclesiastica a termino supra nominato i. e. a die 1. Decembris 1923 in Curia episcopali Lavantina pertractanda erunt. Mittantur igitur huiusmodi res per viam respectivi officii decanalisi ad Ordinariatum Lavantinum, Maribor.

Specialia desideria et quaesita libere pandant sacerdotes Episcopo Administratori, a quo vel statim vel opportuno tempore, si non prius, in visitatione canonica accipient resolutionem.

Usque ad diem 31. Decembris anni volventis uti licet Directorio hucusque usitato; deinde vero adhibendum erit Directorium dioecesis Lavantinae.

Orationes imperatae sunt: a) pro Papa (4. inter Or. diversas) dicenda omni Feria III., quando per Rubr. licet; b) pro Episcopo (ex Anniv. Elect. seu Consecr. Ep.) dicenda omni Feria V., quando Rubr. id permittunt. Simili modo in Canone Missae post nomen Summi Pontificis inserendum est nomen Episcopi Administratoris.

Missae pro sacerdotibus defunctis in Prekmurje praescriptae a die 1. Decembris 1923 abrogantur; sa-

cerdotes vero invitantur, ut nomen dent foederi Missarum sacerdotali dioecesis Lavantinae, vi cuius pro unoquoque sacerdote defuncto singuli sacerdotes unam s. Missam celebrant et applicant.

Pari modo a die 1. Decembris 1923 sacerdotes absolvuntur obligatione persolvendi Missas pro Seminario Sabariensi et earum stipendia tradendi Ordinariati. Qua de re necessaria serius constituentur.

Tenantur vero omnes iurisdictioni meae addicti sacerdotes, qui adstringuntur ad applicationem pro populo, in festis abrogatis applicare ad intentionem et stipendium manuale mittere pr. ep. Consistorio Lavantino, ut erogetur iuxta mentem Sedis Apostolicae.

• Taxa pro stipendiis Missarum manualium dioecisana sunt 10 Dinari. Pro ecclesia aliquid praestare non est in usu; nisi forte ecclesia destituatur necessariis subsidiis.

Matriculae conscribendae sunt in lingua slovenica. Licet autem huic conscriptioni subnectere versionem latinam.

De caetero cohortor Vos, fratres dilectissimi in Domino, ut sitis condimentum populi christiani, patres plebis, magistri animarum, spirituales medici, in militia Christi duces.

Unitis viribus copulemur necesse. Opus est, ut vinculum caritatis Episcopum inter et clerum arctius et firmiter connectatur, ut animarum pastores ad invicem amore, amicitia et fiducia accendantur.

Resideat inter nos dulcis illa et iucunda relatio, quae interesse solet amicos inter et amicos, patrem inter et filios, pastorem inter et oviculas.

„Deus autem pacis . . . aptet vos in bono, ut faciatis eius voluntatem“ (Hebr. 13, 20. 21).

Maribori, die 15. Novembris 1923.

† Andreas
Episcopus
Administrator Apostolicus.

48.

Pozdravni list vernikom v Slovenskoj Krajini.

Andraš,

po božem smilenji in po milošči rimske stolice püšpek lavantinski (mariborski)
in apoštolski administrator v Slovenskoj Krajini

vsem tistim častitim dühovnikom in dragim vernikom zrača prvi pozdrav in nadpastirski blagoslov
v Gospodu našem Jezuši Kristuši.

Prelübi!

rišla mi je te dneve zapoved od svetoga oč
Piusa XI., da naj s 1. dnevom decembra
meseca sprimem pod svojo dühovno oblast

in ravnitelstvo vse katoličanske dühovnike in vernike,
ki prebivajo na tistoj strani Müre v ešperešijaj Murska
Sobota in Dolnja Lendava. Ne vem, kak sprimate te
glas. Tak se mi vidi, da nešterni z veseljom, drügi pa,
ki ne ljubijo sprememb, menje navdüşeno in bole hladno.

Meni se to ne vidi čudno. Dugoletne navade, večféle spomini od davni let Vas vežejo na púšpekijo, k šteroj ste dozdej pripadali. To je naravno. Nego trbe pomisliti, da so se zadnja leta pred nami zvršavali dogodki, štere je prle pač nihče ne čakao, a vendar zdaj moramo ž njimi računati. To je tudi zrok, zakaj je vidni poglavar svete Materecerkvi Vaše fare odtegnó sombatelskoj púšpekiji in je pritegnó lavantinskoj púšpekiji. Naši poglavarje ščejo in želejo, naj bi se boža slúžba, prihajanje k svestvam, navuk verski istin, skratka vsa dúhovna slúžba med vernim ljúdstvom zvršavala kelko mogoče mirno in brez posebni težkoč in zaprek. To je potrebno našim dúhovnikom in ravnotak tudi vernikom. Zdaj pa pomislite, kak je dnesden žmetno priti iz edne države v drugo, kake se posebno dúhovnikov branijo, da bi prišli v sosidno državo. Vse to vidite in opazujete po faraj, štere so kre meje, zato se Vam nede čudno vidilo, da tudi Maticerkev gleda na nove državne meje in po tej vrejuje svoje púšpekije. Pri tom pa nema drugoga namena, kak da kelko mogoče olehkoti dúhovnikom njihovo delo za dúševni hasek vernikov, pa da vernike same kelko mogoče varje neprilik in zaprek, kda prihajajo k slúžbi božoj; z ednov rečjov: Maticerkev žele, da bi vsi dúhovniki brez posebni težkoč zvršavali svoje pozvanje, verniki pa da bi nemoteno in z lehkočov prihajali k slúžbi božoj in zvršavali svojo versko dužnost. To je prvi namen, to je glavni zrok, da se je tudi v Vašoj Slovenskoj Krajini zgodila ta sprememba. Či sveti oča nebi bili osvedočeni, da je za Vaše dúhovno življenje ta sprememba hasnovita, za vnoge celo potrebna, nebi meni te nove zapovedi zročili. Mam najmre brez Vas dosta ovčic, nad pol miljona jih je v lavantinskoj púšpekiji, štere so pozvane, da poslušajo glas svojega nadpastira. Ar pa znam, da je moja prva dužnost, za to sam tudi prisegno, prle kak sam nastopo svojo slúžbo, prva dužnost pravim, bogati zapovedi svetoga oče, se nesam nikoj brano, nego spoznavši v pismi svetoga oče Piusa XI. volo božo, sam se včasi pripravo, da Vam napišem te prvi pozdravni list. Kda Vam ga prečtejo s predganice Vaši dobri dúhovniki, zaznajte, da se je ta sprememba zgodila le za Vaš dúševni hasek, samo z najbogšega nakanenja, da bote ležej Bogi slúžili, da ležej zveličate svoje dúše. In nikaj ne dvojim, da kakti dobra deca svete katoličanske Materecerkvi sprimate to spremembo s tistov lúbeznostjov do svetoga oče, s šterov ste se že dozdej skazali, s tistov podanostjov do Materecerkvi, štera je najlepše znamenje pravoga katoličanskoga krščenika. Ja, verna in pokorna deca svete katoličanske Materecerkvi moramo biti, te nam Gospod Bog svoji darov in milošče nikdar ne odpove, nikdar ne odtegne.

Kak túhinec in skoro nepoznani prihajam v Vašo sredino. Zato se Vam moram najprle predstaviti in povedati, odked sam in ka ščem med Vami. Poslušajte!

Rodio sam se dneva 15. novembra 1857. leta v Staroj Loki št. 39 na Kranjskom kakti najmlajši sin vnogobrojne kmetske družine. Bilo nas je osem, trije bratovje in pet sester. Ar sta mojiva dva starejšiva brata odišla v šolo — eden je sledkar postao plebanoš, drugi pa gimnazijski profesor — sam bio že naprej določeni za bodočo pomoč svojemi oči in pa za domačega verta. Previdnost boža pa je inači zravнала. Kda sam bio ešče v veškoj šoli, so me tú pa tam zvali k domačemi deli. Ali mogoče, da sam bio ešče tak slab, mogoče, da me je resan ne veselilo kmetsko delo, sam proso in zadevao naj me pošlejo za bratoma v Ljubljano v šolo. Nazadnje so se oča vendarle podali, najbrž na prošnjo materino. Tú pa moram pred vsem svetom zdaj, kda mirno in trezno gledam nazaj v svojo mladost, priznati nekaj, ka se mi vidi posebno značilno za razvijanje vsega mojega življenja. Trdno sam najmre osvedočeni, da se mam za Bogom posebno svojoj materi in oči zahvaliti, da sam to, ka sam. Bila sta oba zvúnredno depriva, pošteniva, pravičniva, globokoverniva in pobožniva. Osvedočeni sam, da mi je njidva pobožna, goreča in stanovitna molitev izmolila in izprosila dúhovniški stan in tisto zadovolnost, štera me je sprevajala skoz življenje do denešnjega dneva. Gladko sam šo po šolaj z razreda v razred, stopo v bogoslovno semenišče in dneva 8. avgusta 1880 sam na velko veselje svoji starišov, bratov in sester ešče ne tridvajsti let star spevao novo mešo v domačoj farnoj cerkvi. Potom so me poslali predstojniki za kaplana v Smlednik, Šenčur pri Kranji in k Sv. Jakobi v Ljubljano. Tudi v Rimi sam bio dve leti, da se spopunim v bogoslovni navukaj. Potom sam slúžo osem let na ljubljanskoj gimnaziji kakti katehet in v začetki leta 1900 sam postao kanonik pri ljubljanskoj stolnici. Kak takši sam tudi pet let vodo semenišče za dečake, takzvano „Alojzišče“ v Ljubljani. In kda se je v začetki leta 1910 spraznila sosidna púšpekija v Trsti, sam bio dneva 21. decembra istoga leta imenüvani in dneva 6. februara 1911 od svetoga oče Piusa X. potrdjeni, 19. marciüša pa v Trsti v starodavnoj cerkvi sv. Žusta posvečeni v púšpeka. Kak mi je tam bilo, toga Vam na kratko nemrem povedati. Najleže bi to izrazo z rečmi psalmistovimi: Labor et dolor — delo in britkost. In resan! Bilo je vno go dela, vno go skrbi, vno go trpljenja, vno go britkosti. V púšpekiji so bile štiri narodnosti: Slovenci, Hrvatje, Taljani in Nemci. Težko je bilo vsem zadoleti. Ali hvala bodi Bogi! šlo je, tak da sam dostokrat pun zahvalnosti zvao v svojem srci s psalmistom: Smilenje Gospodnovo bom spevao na veke! (Ps. 88, 2). Tudi ešče, kda se je svetovna bojna razširila v bližino Trsta in smo vudne in vnoči poslušali grmlajco štútkov in smo bili v nevarnosti pred neprijateljskimi zrakoplovi, nesam poveso glave. Tolažo in krepio sam dúhovnike in vernike, kelko sam pač mogeo. Celó kda mi je 31. avgusta 1917 ob poledni vnoči z višine treščila bomba

v hišo in jo precí poškodüvala, me je niti straj niti skrb za bodočnost ne bogznakaj potrla. Globoko sam pa tistokrat čüto istino psalmistovi reči: Naša pomoč je v imeni Gospodnovom, ki je stvoro nebo in zemlo! (Ps. 123, 8). Blaženi, ki ma v takši megnjenaj trdno živo vero pa nezrtišlivo zavüpanje v Boga! Edino to človeka obvarje ravnodušnoga, dokeč ovači ljudje pri takši prilikaj strepečejo in večkrat pridejo celo od pameti.

Tak je šlo v bojni naprej do konca: lakota in pomenkanje, dragoča in negvišnost je klačila ljudstvo vsepoprek in tüdi mene. Kda se je bojna podrla, te pa se je obrnolö ešče na hüjše. Trst in Istro je zasedla taljanska armada in potom se je začelo preganjanje naši ljudi. Boj je šö tüdi proti püšpekü, ne zato, kak da bi bio kaj včino, edina moja falinga pri Taljanaj je bila to, da sam sin slovenske matere in tega nesam nikdar tajio.

Pomali se je sovražnost proti meni nekolko pomirila. Zdržao sem ešče celo leto v tej negvišni razmeraj. Kda mi pride v sredini novembra 1919 od svetoga Oče pismo, s šterom mi naznanjajo, da se njim vidi najprilicnejše, či se tržaškoj püšpekiji odpovem, ar pri obstoječi razmeraj nega vüpanja, da bi se naskori kaj zbogšalo, jaz pa sam naravnoč v smrtnoj nevarnosti med zdivjanimi bandami, štere po varaši vüzigajo in preganjajo z ognjom in mečom njim ne lübe osebnosti. Včasí sam bogao; odpovedao sam se püšpekiji in dneva 4. decembra 1919 sam se odpelao s Trsta proti Ljubljani. Tam so me ljubljanski püšpek Anton Bonaventura Jeglič gostolübnö sprijali in me namenili za rektora v zavodi sv. Stanislava v Šentvidi nad Ljubljanov. Več kak polštiri leta sam tü pomagao vzgajati naše vüpanjapune mladence, da bi bili v svojem bodočem pozvanji pošteni in značajni katoličanje.

Zdaj, prelübi verniki, pa sam od svetoga Oče k Vam pošani, da kak dober pastir varjem in vodim svoje ovčice: varjem naj je vekivečnoga pogübljenja, vodim na v vekivečno življenje. Razgrno sam pred Vami svoje dozđajšnje življenje. A zdaj mi je prva prilika in dužnost, da Vas vse in vsakoga posebi iskreno pozdravim.

Kda sam premišlavo, s kakšimi rečmi naj Vam dnes izrazim svoj prvi nadpastirski pozdrav, so mi najprle na miseo prišle pozdravne reči sv. Pavla, apoštola sveta in vüčitelja narodov. reči, štere je poslal svojim vernim Solunčanom v drugom veršuši drugoga lista. Gratia vobis et pax — njim zove — a Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo. Milošča Vam bodi in mir od Boga Oče našega in Gospoda Jezüša Kristuša!

Predragi! Bole pomenlivoga in prilicnejšega pozdrava Vam nebi mogeo poslati. Ka je lepšega za našö düšo, kak či se sveti in leskeče v milošči božoj! Düša, štera je v milošči božoj, je prijateljica boža, je dete

bože, je öröčnik nebeskoga kralestva. Kda zato molimo: Pridi k nam kralestvo tvoje! te posebno prosimo, da nam Gospod Bog dodeli svojo posvečenja miloščo, štera je pravo znamenje našega kraleskoga cila, po šterom hodimo proti kralstvu božemi, ki nam ga je zaslüžo Jezüš Kristuš s svojim trplenjom in s svojov bridkov smrtjov na drevi svetoga križa. Milošča boža pa se nam dotaka po najsvetejšoj daritvi in po svestvaj. In glejte, dragi verniki, to miloščo božo Vam prinašam v svojem prvom listi. Miloščo božo bote dablali s pomočjov svoji dühovnikov, štere Vam bom pošilao in štere sam že dozđaj potrdo, da bodo med Vami zvršavali svoje pozvanje. V bodoče pa Vam posvetim tüdi nove in Vam je pošlem, da bodo za Vas darüvali najsvetejšö daritev, da Vam bodo delili potrebna svestva in Vas bodo veikdar bole potrdjavali v krščanski jakostaj in popunosti. Čüo sam od več krajov, kak radi hodite k slüžbi božoj, kak radi molite po Vaši hišaj sveti rožni venec in druge molitvi. Oh, predragi, či Vi iščete Boga in se njemi poklanjate, či Vi verno častite Mater božo, potom tüdi milošča boža Vas najde. Vejje Bog tak dober, neskončano dober in bo dao — kak pravi Kristuš sam — dobroga Düha njim, ki ga prosijo. Občuva Vam lübezen do svete Materecerkvi, navdehne Vam pobožno želo, da bote pogosto prihajali k svestvam, se v milošči božoj potrdjavali, prenavlali in tak verno hodili za Jezüšom Kristušom, ki je sam pravo: Jaz sam pot, istina in življenje (Jan. 14, 6). Milošča Vam teda bodi od Boga Oče našega in od Gospoda Jezüša Kristuša! To miloščo Vam bomo delili v svestvaj, pri svetom krsti, pri svetoj pokori, pri svetom prečiščavanji, pri slednjem mazanji, miloščo božo bomo zvali z nebes na Vas, kda povzdignemo sveto Oštijo pri svetoj meši in pri vsej cerkveni slovesnostaj, kda bomo zvali: Bog pridi mi na pomoč, Gospod šetüj mi pomagat! (Ps. 69, 2).

Pa ne samo miloščo, nego tüdi mir Vam želem v prvom pozdravi. Oh, tüdi te nam je jako potreben! Prelübi! Spominajte se konči devet let nazaj, kelko smo prestali, kelko pretrpeli, kelko zdihavali, kelko hrepneli po lübom miri. Tistoga hipa so bili ešče Pius X. na stoci sv. Petra v Rimi. Kda so vidili, ka se je z bojnov po vsem sveti vüžgao divji ogen, so se tak strsnoli in razžalostili, da so od žalosti nad bridkov nesrečov sveta v smrti zatisnoli trüdne öči. Za njim so vsa leta pozavali, prosili, opominali Benedikt XV. narode po vsem sveti, naj henjajo s tov grozovitnov bojnov, štera podira mir in rüši blagoslov po družinaj, državaj in po celom sveti za dugšo bodočnost. Tüdi oni so vtihnoli, se vtrüdili pri neprestanom zazavanji na mir in pomirenje med narodi. Za njimi so stanoli Pius XI., ki so naskori potom, kda so zasedli stolec sv. Petra, v prvöj okrožnici zdignoli svoj glas, šteri je segno do konca sveta, in pozvali: Mir Kristušov v Cerkvi Kristušovoj! Pa tüdi zdaj,

čiravno smo že pet let po konci bojne, ešče vsikdar nas nemirovne delajo vsefelé glasi; da tii ali pa tam nanovo vövdari bojna, da se znova prižge puškin ogen, da zadüši in posmodi vse to, ka smo pridobili v zadnji letaj. Zato je pač želeti, da si vsi prizadevlemo za mir, da po želaj svetoga öce zakraljüje mir Kristušov v Cerkvi Kristušovoj. Jelibar, predragi, Vi si želete tisti mir, šteroga svet nemre dati. Ali si pa tüdi prizadevlete za njega? Ali znate, da je pravi mir najprle mir z Bogom, mir z bližnjim, mir s samim sebov? In kda mamó z Bogom mir? Te, kda je naša düša čista od grehov, razsvetlena po milošči božoj. In kda mamó mir z bližnjim? Ali ne te, kda živemo ž njim v prijaznosti, kda ne mislimo božno od njega, kda njemi pomagamo, nakelko smo mogoči, či pa toga nemremo, pa njemi konči vse dobro privoščimo? In nazadnje kda mamó mir s samim sebov? Oh, te, kda stalno ladamo naša sküšavanja, kda teremo hüdo nagnenje in znamo, da je naša prva dužnost, Bogi slüžiti in se greha varvati.

Kda Vam zato želem mir od Boga Öce našega in Gospoda Jezüša Kristüša, ki je pravo svojim vučnikom, prle kak je šo v trpljenje: Svoj mir Vam zapüstim, svoj mir Vam dam, ne kak svet, Vam ga dam jaz; teda Vam želem mir z Bogom, mir z bližnjim in mir s samim sebov. Te trojni mir je najbogša zaloga našim düšam, da so na pravoy poti proti nebesam. In ka bi Vam mogeo ešče več in bogšega želeti? Milošča Vam teda bodi in mir od Boga Öce našega in Gospoda Jezüša Kristüša!

Prelübi verniki! Tomi prekrasnomi pozdravi nemam več dosta pridjati. Pokoren zapovidi svetoga öce Vas teda vse, dühovnike in vernike, stare in mlade sprimem med svoje dühovne ovčice in obečam za sebe in za svoje naslednike, da Vas bomo vodili s pomočjov dobri dühovnikov po poti, štera vodi proti nebesam. Včili Vas bomo tisti boži navuk, šteroga je naš Gospod z nebes na svet prineseo, da vsaki, ki v njem verje, se ne pogübi, nego ma vekivečno življenje. Za Vas bomo darüvali sveto mešo, delili Vam bomo sve-

Opomba. Te list se naj vernikom prečte s predganice 1. adventsko nedelo, 2. decembra 1923.

stva in včili Vas bomo spunjavati vse, ka nam je Bog zapovedao. Odzdaj naprej se bodo Vaši dühovniki obračali v Maribor za tanač in bodo ta püšpeki nanzanjüvali vse dühovne zadeve in potrebščine. Pa tüdi vsaki med Vami se v svoji dühovni potrebčinaj, dvojnostaj in svajaj lahko k meni obrne, da njemi podam potreben tanač ali razsodim v posamični slučajaj, či misli, da se njemi godi krivica. Z ednov rečjov: odzdaj pripadate lavantinskoj püšpekiji, štera bo po vsakokratnom püšpeki in po dühovnikaj, ki Vam je on pošle, vodila Vaše düše do časne sreče in srečne večnosti.

Žao mi je, da Vas nemrem že letos obiskati po vsej faraj. Kak rad bi že stopo med Vas, Vas nagovalo, blagoslovo! Kak rad bi med Vami opravo daritev svete meše! Rad bi Vam že glasó reč božo v domačem jeziki, rad bi z Vami navküper molo za pokojne, šteri na Vaši pokopališčaj počivlejo. Rad bi Vašoj dečici že podelo svestvo svete firme in tüdi drügim vernikom bi rad delio nebeski krüj presvetoga Oltarskoga Svestva. Pa zdaj na zimo bi se vse to ne moglo zlehka zvršiti. Zato Vam pa oblübitim, da Vas ščem prišestno leto obiskati in to, či le mogoče, po vsej faraj. Te se tüdi z Vami, dragi verniki, bole natenko spoznam. Pa čiravno Vas ešče nemrem gledati z obraza v obraz, Vas vendar prosim, ne spozabite se svojega novoga püšpeka v svoji pobožni molitvaj, kak tüdi jaz Vam obečam, da bom se Vas vsaki den spominao pri daritvi svete meše.

Milošča Vam bodi in mir od Boga Öce našega in Gospoda Jezüša Kristüša! S temi svetimi želami, s temi svetimi rečmi Vam dnes prvokrat pošilam svoj očinski pozdrav in nadpastirski blagoslov. Vse v vekšo čast božo in zveličanje naši düš!

Blagoslov Boga Vsemogočnoga, Öce, Sina in Düha svetoga pridi na Vas in ostani vsikdar z Vami! Amen.

Dano v mariborskem püšpekovem domi na svestek svetoga Martina püšpeka, dne 11. novembra 1923.

† Andraš s. r.

püšpek lavantinski in apoštolski administrator v Slovenskoj Krajini

49.

Pozdravni list vernikom v Mežiški dolini.

A N D R E J

po božjem usmiljenju in po milosti apostolskega sedeža škof lavantinski in apostolski administrator v Mežiški dolini

vsem tamošnjim častitim duhovnikom in ljubim vernikom izroča prvi pozdrav in nadpastirski blagoslov v Gospodu našem Jezusu Kristusu.

Predragi!

ošlo mi je te dni povelje od svetega očeta Pija XI., da naj s prvim dnem meseca decembra sprejemem pod svojo duhovno oblast in vlado

vse duhovnike in vernike v Mežiški dolini, ki so po končani svetovni vojni pripadli novoustanovljeni državi Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kolikor mi je znano, ste bili na to že dalje časa pripravljani. Saj bi bilo v

marsikaterem oziru težko za Vas in še težje za Vaše častite duhovnike, ako bi imeli svojega škofa v drugi državi. To je tudi glavni vzrok, zakaj je vidni poglavar svete Cerkve Vaše župnije odtegnil krški škofiji na Koroškem in jih pritegnil škofiji lavantinski. Naši duhovni poglavarji hočejo in želijo, naj bi se služba božja, sveti zakramenti, pouk v verskih resnicah, skratka vse duhovsko službovanje med vernim ljudstvom vršilo kolikor mogoče mirno in brez posebnih težav in zaprek. To je potrebno našim duhovnikom in prav tako tudi vernikom. Sedaj pa pomislite, kako je danes težko priti iz ene države v drugo, kako se branijo zlasti duhovnikov v sosedno državo. Vse to vidite in opazujete v obmejnih župnijah, zato se Vam ne bo čudno zdelo, da se tudi Cerkev ozira na nove državne meje in po njih urejuje svoje škofije. Pri tem pa njima drugega namena, kakor da kolikor mogoče olajšuje duhovnikom njih delo za blagor vernikov, pa da vernike same kolikor mogoče varuje neprilik in ovir, kadar se udeležujejo službe božje; z eno besedo: Cerkev želi, da bi vsi duhovniki brez posebnih težav vršili svoj poklic, verniki pa da bi se nemoteno in z lahkoto udeleževali službe božje in vršili svoje versko zvanje. To je prvi namen, to je glavni vzrok, da se je tudi med Vami zvršila ta izprememba.

Ko bi sveti oče ne bili prepričani, da je za Vaše duhovno življenje ta izprememba koristna, za mnoge celo potrebna, bi tega novega povelja meni ne bili izročili. Saj imam brez Vas dosti ovčic, nad pol milijona jih je v lavantinski škofiji, ki so poklicane, da slušajo glas svojega nadpastirja. Ali ker vem, da je moja prva dolžnost, kar sem tudi prisegel, prej ko sem nastopil svojo službo, prva dolžnost pravim, ubogati povelja svetega očeta, se nisem kar nič obotavljal, ampak izpoznavši iz pisma svetega očeta Pija XI. voljo božjo, sem se takoj pripravil, da Vam napišem tale prvi pozdravni list. Ko Vam ga preberejo raz leco Vaši dobri duhovniki, se zavedite, da se je ta izprememba zgodila le v Vaš dušni blagor, le iz najboljšega namena, da boste laglje Bogu služili, da boste laglje zveličali svoje duše. In kar nič ne dvomim, da boste kot dobri otroci svete matere katoliške Cerkve to izpremembo sprejeli s tisto ljubeznijo do svetega očeta, s katero ste se že doslej odlikovali, s tisto udanostjo do matere Cerkve, ki je najlepši znak pravega katoliškega kristjana. Da, zvesti in pokorni otroci svete katoliške Cerkve moramo biti, pa nam Gospod Bog svojih darov in milosti nikdar ne odreče, nikdar ne odtegne.

Kot tujec in skoro nepoznan prihajam v Vašo sredo. Zato se Vam moram najprej predstaviti in povedati, odkod sem in kaj hočem med Vami. Poslušajte!

Rodil sem se dne 15. novembra 1857. leta v Stari Loki št. 39 na Kranjskem kot najmlajši sin številne kmetske družine. Bilo nas je osem, trije bratje in pet sester. Ker sta moja dva starejša brata odšla v šolo

— eden je kasneje postal župnik, drugi pa gimnazijski profesor — sem bil jaz že vnaprej določen v bodočo pomoč svojemu očetu in pa za gospodarja na domu. Previdnost božja pa je drugače ukrenila. Ko sem bil še v ljudski šoli, so me tuintam zahtevali za kako domače delo. Ali bodisi, da sem bil še tako slaboten, bodisi da me res ni veselilo kmetsko delo, prosil in moledoval sem, naj me pošljejo za bratoma v Ljubljano v šolo. Naposled se je oče vendarle vdal, bržčas na prošnjo materino. Tu pa moram pred vsem svetom sedaj, ko mirno in trezno gledam nazaj v svojo mladost, priznati nekaj, kar se mi zdi posebno značilno za razvoj vsega mojega življenja. Trdno sem namreč prepričan, da se imam za Bogom zlasti svoji materi in očetu zahvaliti, da sem to, kar sem. Bila sta oba izredno dobra, poštena, pravična, globokoverna in pobožna. Prepričan sem, da mi je njuna pobožna, goreča in stanovitna molitev izmclila in izprosila duhovski stan in tisto zadovoljnost, ki me je spremljala skozi življenje do današnjega dne. Gladko sem šel po šolah iz razreda v razred, stopil v bogoslovno semenišče in dne 8. avgusta 1880 sem na veliko veselje svojih staršev, bratov in sester še ne triindvajsetleten pel novo mašo v domači župni cerkvi. Potem so me poslali predstojniki za kaplana v Smlednik, Šenčur pri Kranju in k Sv. Jakobu v Ljubljano. Tudi v Rimu sem bil dve leti, da se izpopolnim v bogoslovnih naukih. Potem sem služil osem let na ljubljanski gimnaziji kot katehet in v začetku leta 1900 sem postal kanonik pri ljubljanski stolnici. Kot tak sem tudi pet let vodil deško semenišče „Alojzišče“ v Ljubljani. In ko se je izpraznila sosedna tržaška škofija v začetku leta 1910, sem bil zanj imenovan dne 21. decembra istega leta in od sv. Očeta Pija X. potrjen dne 6. februarja 1911, 19. marca pa v Trstu v starodavni cerkvi sv. Žusta posvečen v škofa. Kako mi je bilo tam, tega Vam na kratko ne morem povedati. Najlože bi to izrazil z besedami kraljevega pevca: Labor et dolor — delo in bridkost. In res! Bilo je mnogo dela, mnogo skrbi, mnogo trpljenja, mnogo bridkosti. V škofiji so bile štiri narodnosti: Slovenci, Hrvatje, Italijani in Nemci. Težko je bilo vse zadovoljiti. Ali bodi Bogu hvala! šlo je, tako da sem dostikrat poln hvaležnosti klical v svojem srcu s kraljevim pevcem: Usmiljenje Gospodovo bom prepeval na vekomaj! (Ps. 88, 2). Tudi še, ko se je razširila svetovna vojna v obližje Trsta in smo po dnevu in po noči poslušali grom topov in smo bili v nevarnosti pred sovražnimi zrakovlji, nisem klonil glave. Tolažil in bodril sem duhovnike in vernike, kolikor sem mogel. In čas je mineval. Celo ko mi je 31. avgusta 1917 ob pol eni uri ponoči z višave treščila bomba v hišo in jo znatno poškodovala, me ni strah niti skrb za bodočnost kdovekaj podrla. Globoko pa sem takrat čutil resnico besed psalmistovih: Naša pomoč je v imenu Gospodovem, ki je vstvaril nebo in zemljo! (Ps.

123, 8). Blagor mu, kdor ima v takih trenutkih trdno, živo vero pa neomajno zaupanje v Boga! Edino to človeka ohrani ravnodušnega, dočim sicer ljudje ob takih prilikah strepetajo in večkrat pridejo celo ob pamet.

Tako je šlo naprej v vojski do konca: lakota in draginja, pomanjkanje in negotovost je tlačila ljudstvo vse vprek in tudi mene. Ob razsulu pa se je okrenilo še na slabše. Trst in Istro je zasedla italijanska armada in potem se je začelo preganjanje naših ljudi. Borba je šla tudi proti škofu, ne zato, kakor da bi bil kaj zagrešil, edina moja napaka pri Italijanih je bila ta, da sem bil sin slovenske matere in tega nisem nikdar tajil.

Polagoma se je sovražnost proti meni nekoliko pomirila. Vztrajal sem še celo leto v teh negotovih razmerah. Kar mi pride sredi novembra 1919 od svetega Očeta pismo, v katerem mi naznanjajo, da se jim zdi najprimernejše, ako se tržaški škofiji odrečem, ker pri obstoječih razmerah ni upanja, da bi se kmalu kaj zboljšalo, jaz pa sem naravnost v smrtni nevarnosti vzpričo podivjanih tolp, ki po mestu požigajo in preganjajo z ognjem in mečem njim neljube osebnosti. Takoj sem ubogal; odrekel sem se škofiji in dne 4. decembra 1919 sem se odpeljal iz Trsta proti Ljubljani. Tam me je ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič gostoljubno sprejel in me namenil za rektorja v zavodu sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano. Nad tri leta in pol sem tod pomagal vzgajati naše nadepolne mladeniče, da bi bili v svojem bodočem poklicu pošteni in značajni katoličani.

Sedaj, preljubi verniki, pa sem od svetega Očeta tudi k Vam poslan, da kot dobri pastir varujem in vodim svoje ovčice: varujem naj jih večnega pogubljenja, vodim pa v večno življenje. Razgrnil sem pred Vami svoje dosedanje življenje. A sedaj mi je prva prilika in dolžnost, da Vas vse in vsakega posebej iskreno pozdravim.

Ko sem razmišljal, s kakšnimi besedami naj Vam danes izrazim svoj prvi nadpastirski pozdrav, mi je najprej na misel prišla pozdravna beseda sv. Pavla, apostola svetá in učitelja narodov, beseda, ki jo je poslal svojim vernim Solunčanom v drugem listu v drugi vrsti. *Gratia vobis et pax* — jim kliče — a *Deo Patre nostro et Domino Jesu Christo*. Milost Vam bodi in mir od Boga Očeta našega in Gospoda Jezusa Kristusa.

Predragi! Bolj značilnega, bolj primerneга pozdrava bi Vam ne mogel poslati. Kaj je lepšega za našo dušo, kakor če se sveti in lesketa v milosti božji! Duša, ki je v milosti božji, je prijateljica božja, je otrok božji, je dedič nebeškega kraljestva. Kadar torej molimo: *Pridi k nam tvoje kraljestvo!* takrat posebno prosimo, da nam Gospod Bog dodeli svojo posvečujočo milost, ki je pravi znak našega kraljevega cilja, po katerem hodimo proti kraljestvu božjemu, ki

nam ga je zaslužil J. Kr. s svojim trpljenjem in s svojo grenko smrtjo na lesu sv. križa. Milost božja pa nam doteka po najsvetejši daritvi in po svetih zakramentih. In glejte, dragi verniki, to milost božjo Vam prinašam v svojem prvem listu. Milost božjo boste dobivali s pomočjo svojih duhovnikov, katere Vam bom pošiljal, in katere sem že doslej potrdil, da bodo med Vami vršili svoj poklic. V bodoče pa Vam bom tudi novih posvetil in Vam jih poslal, da bodo za Vas darovali najsvetejšo daritev, da bodo Vam delili potrebne svete zakramente in Vas vedno bolj utrjevali v krščanski čednosti in popolnosti. Čul sem od več strani kako radi hodite k službi božji, kako radi molite po svojih hišah sveti rožni venec in druge molitve. Oh, predragi, ako Vi iščete Boga in se mu klanjate, ako Vi zvesto častite Majko božjo, potem bo tudi milost božja Vas našla. Saj je Bog tako dober, neskončno dober in bo dal — kakor pravi Kristus sam — dobrega Duha njim, ki ga prosijo. Ohranil Vam bo ljubezen do Cerkve, navdihnil Vam bo pobožno željo, da boste pogosto sprejemali svete zakramente, se v milosti božji utrjevali in prenavljali in tako zvesto hodili za Jezusom Kristusom, ki je sam rekel: *Jaz sem pot, resnica in življenje* (Jan. 14, 6). Milost vam torej bodi od Boga Očeta našega in od Gospoda Jezusa Kristusa! To milost Vam bomo delili v svetih zakramentih, pri sv. krstu, pri sveti pokori, pri svetem obhajilu, pri zakramentu sv. poslednjega olja, milost božjo bomo klicali iz nebes na Vas, kadar povzdignemo sveto Rešnje Telo pri sveti maši, in pri vseh cerkvenih slovesnostih, ko bomo klicali: *Bog pridi mi na pomoč, Gospod hiti mi pomagat!* (Ps. 69, 2.)

Toda ne le milosti ampak tudi mirú Vam želim ob prvem pozdravu. Oh, tudi tega nam je silno potreba. Preljubi! Spominjate se vsaj devet let nazaj, koliko smo prestali, koliko pretrpeli, koliko vzdihovali, koliko hrepeneli po ljubem miru. Takrat je bil še Pij X. na stolici sv. Petra v Rimu. Ko je videl, da se je z vojsko po vsem svetu vnel divji požar, se je zgrozil v svojem srcu in užalostil tako, da je od žalosti nad bridko nesrečo sveta v smrti zatisnil trudne oči. Za njim je vsa leta vabil, prosil, opominjal Benedikt XV. narode po svetu, naj nehajo od te grozovite vojske, ki podira mir in ruši blagoslov po družinah, državah in po celem svetu za daljno bodočnost. Tudi on je utihnil, utrudil se je ob vednem klicu za mir in spravo med narodi. Za njim je vstal Pij XI., ki je kmalu potem, ko je sedel na Petrovo stolico, v prvi okrožnici povzdignil svoj glas, da je segel do konca sveta, ter klical: *Mir Kristusov v Cerkvi Krstusovi*. A še sedaj, dasi smo že pet let po koncu vojske, še vedno nas vznemirjajo razni glasovi, da bode tu ali tam na novo vzbuhnili vojska, do se iznova prižge smodnik, da zaduši in posmodi vse to, kar smo pridobili v zadnjih letih. Zato je pač želeti, da si vsi prizadevamo za mir, da po želji svetega očeta zavlada mir Kristusov v

cerkvi Kristusovi. Kaj ne, predragi, Vi si želite tistega mirú, ki ga svet ne more dati. Ali si pa tudi prizadevate zanj? Ali se zavedate, da je pravi mir najprej mir z Bogom, mir z bližnjim, mir s samim seboj? In kdaj imamo mir z Bogom? Takrat, ko je naša duša čista grehov, razsvetljena po milosti božji. In kdaj imamo mir z bližnjim? Ali ne tedaj, ko živimo z bližnjimi v prijaznosti, ko ne mislimo slabo o njem, ko mu radi pomagamo, kolikor moremo, če pa tega ne moremo, pa mu vsaj vse dobro privoščimo? In kdaj naposled imamo mir s samim seboj? Oh, takrat, ko premagujemo zvesto svoje izkušnje, ko zatiramo slabo nagnjenje in se zavedamo, da je v prvi vrsti naša dolžnost, da Bogu služimo in se greha varujemo.

Ko Vam torej mir želim od Boga Očeta našega in Gospoda Jezusa Kristusa, ki je rekel svojim učencem, predno je šel v trpljenje: Svoj mir Vam zapustim, svoj mir Vam dam, ne kakor svet, Vam ga jaz dam; tedaj Vam želim mir z Bogom, mir z bližnjim in mir s samim seboj. Ta trojni mir je najboljšo zagotovilo našim dušam, da so na pravem potu proti nebesom. In kaj bi Vam mogel še več in boljšega želeči? Milost Vam torej bodi in mir od Boga Očeta našega in Gospoda Jezusa Kristusa!

Preljubi verniki! Temu prekrasnemu pozdravu nimam več mnogo dostaviti. Pokoren povelju svetega očeta Vas torej vse, duhovnike in vernike, stare in mlade sprejemam med svoje duhovne ovčice in obetam zase in za svoje naslednike, da Vas bomo vodili s pomočjo dobrih duhovnikov po poti, ki vodi proti nebesom. Učili vas bomo tistega božjega nauka, ki ga je naš Gospod iz nebes na svet prinesel, da vsak, kdor vanj veruje se ne pogubi, ampak ima večno življenje. Za Vas bomo darovali sveto mašo, delili Vam bomo svete zakramente in učili Vas bomo izpolnjevat vse, kar nam je Bog zapovedal. Odslej nadalje se bodo Vaši duhovniki obračali za svet v Maribor in bodo poročali tja škofu o vseh duhovnih zadevah in potrebah. A tudi vsak izmed Vas se bo v svojih duhovnih potrebah,

dvomih in sporih lahko name obrnil, da mu podam potrebnega sveta ali razsodim v posameznih slučajih, če misli da se mu godi krivica. Z eno besedo: odslej pripadate lavantinski škofiji, ki bo po vsakratnem škofu in po duhovnikih, katere Vam bo on poslal, vodila Vaše duše do časne sreče in srečne večnosti.

Žal mi je, da Vas ne morem še letos obiskati po posameznih župnijah. Kako rad bi že stopil med Vas, Vas nagovoril, blagoslovil! Kako rad bi med Vami opravil daritev svete maše! Rad bi Vam že oznanjeval besedo božjo v domačem jeziku, rad bi z Vami skupno pomolil za mrtve, ki na Vaših pokopališčih počivajo. Rad bi Vašim otročičem že podelil zakrament svete birme in tudi drugim vernikom bi rad delil nebeški kruh presvetega Rešnjega Telesa. A sedaj na zimo, bi se vse to ne moglo lahko zvršiti. Zato pa Vam obljudim, da Vas hočem prihodnje leto obiskati in sicer, če le mogoče, po vseh župnijah. Takrat se bom tudi z Vami, predragi verniki, bolj natanko seznanil. A četudi Vas še ne morem gledati z obličja v obličje, Vas vendar prosim, ne zabite svojega novega škofa v svojih pobožnih molitvah, kakor tudi jaz Vam obetam, da se Vas bom vsak dan spominjal pri daritvi sv. maše.

Milost Vam bodi in mir od Boga Očeta našega in Gospoda Jezusa Kristusa! S temi svetimi željami, s temi svetimi besedami Vam danes prvokrat pošiljam svoj očetovski pozdrav in nadpastirski blagoslov. Vse v večo čast božjo in v zveličanje naših duš!

Blagoslov Boga Vsemogočnega, Očeta, Sina in Duha svetega pridi na Vas in ostani vedno z Vami! Amen.

Dano v mariborskem škofijskem domu na praznik svetega škofa Martina, dne 11. novembra 1923.

† Andrej s. r.

škof lavantinski in apostolski administrator v Mežiški dolini.

Opomba. Ta list se naj vernikom prebere s pridižnice 1. adventno nedeljo, 2. decembra 1923.

50.

V zadevi slavlja državnih praznikov.

Za cerkveno slavje 1. in 17. decembra se v stolnici zapoje Te Deum z navadnimi molitvami. Doda se molitev za kralja in h koncu se na koru poje državna himna v slovenskem jeziku „Pravde Bog“. Po

deželi se tam, kjer so uradniki, opravi slovesnost kakor v Mariboru. Kjer ni uradnikov, se izvrši ista slovesnost po sveti maši naslednjo nedeljo. — Na Vidov dan je Missa de Requiem za padle vojake.

Kn. šk. Lavantinski ordinariat v Mariboru,

dne 22. novembra 1923.